

POWIAT
STALOWOWOLSKI

**Świadczenia z tytułu niezdolności do pracy
z ZUS i KRUS
-zagadnienia wybrane**

Poradnik opracowany przez Fundację „Masz prawo” z siedzibą w Tarnobrzegu jako zadanie publiczne zleczone i sfinansowane ze środków otrzymanych od Powiatu Stalowowolskiego w ramach edukacji prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2015 poz. 1255 z późniejszymi zmianami), w związku z realizacją zadania prowadzenia punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Stalowowolskim w 2022 roku.

TARNOBRZEG 2022

Wstęp

Każdemu z nas mogą zdarzyć się dolegliwości pogarszające nasz stan zdrowia które skutkują niemożnością podejmowania zatrudnienia bądź zmniejszoną sprawność w pracy. Celem niniejszego poradnika jest przybliżenie społeczeństwu zagadnień dotyczących świadczeń przysługujących pracownikom oraz rolnikom którzy z różnych powodów utracili - częściowo lub całkowicie - zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy. Przyznane świadczenia mają za zadanie wyrównać utratę dochodów, zapewnić źródło utrzymania lub pomóc w zdobyciu nowych kwalifikacji.

Chorej osobie przysługuje kilka rodzaju świadczeń, zależnych od stopnia niezdolności do pracy. Z uwagi na obszerność tematu, do przedstawienia w niniejszym poradniku zostały wybrane zagadnienia które najczęściej pojawiają się w działalności punktu, świadczenia z ZUS- renta z tytułu niezdolności do pracy, renta socjalna renta szkoleniowa, oraz świadczenia z KRUS renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy oraz renta szkoleniowa.

Mamy nadzieję, że przedstawione informacje zostaną dobrze przyswojone przez odbiorców, pomogą odnaleźć się w licznych i często niezrozumiałych przepisach prawa oraz pozwolą poznać swoje prawa aby skutecznie je egzekwować.

I. ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z ZUS

Świadczenia z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych uregulowane są w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz. U. 1998 Nr 162 poz. 1118 (renta z tytułu niezdolności do pracy, oaz renta szkoleniowa) oraz w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej w Dz. U. 2003 Nr 135 poz. 1268 (renta socjalna)

Definicja niezdolności do pracy

Niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. O całkowitej niezdolności do pracy mówimy gdy dana osoba utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Okres na jaki orzeka się niezdolność do pracy

Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat. Niezdolność do pracy można orzec na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu. Jeżeli nadal stwierdza się niezdolność do pracy, osoba badana miała prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przez co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego i brakuje jej mniej niż 5 lat do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, wówczas niezdolność do pracy orzeka się do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Organ orzekający o niezdolności do pracy

W toku postępowania o ustalenie uprawnień do świadczeń których przyznanie uwarunkowane jest niezdolnością do pracy, jej istnienie oraz stopień orzeka lekarz orzecznik oraz komisja lekarska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto lekarz w wydanym orzeczeniu orzecznik ustala:

- datę powstania niezdolności do pracy,
- trwałość lub przewidywany okres niezdolności do pracy,

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,
- związek przyczynowy niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami, np. wypadkiem przy pracy, chorobą zawodową,
- celowość przekwalifikowania zawodowego

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne

Podstawą wydania orzeczenia zarówno przez lekarza orzecznika jak i komisję lekarską jest dokumentacja medyczna dołączona do wniosku oraz bezpośrednio badanie stanu zdrowia wnioskodawcy przeprowadzone przez orzecznika lub komisję. W niektórych wypadkach gdy załączona dokumentacja medyczna jest wystarczającą istnieje możliwość odstąpienia od bezpośredniego badania.

ZUS w ustalonym terminie kieruje wnioskodawcę, na badanie wykonywane przez lekarza orzecznika. W przypadku niestawiennictwa bez uzasadnionych przyczyn ZUS wzywa na badanie w nowo wyznaczonym terminie za zwrotnym poświadczeniem odbioru i informuje o skutkach niestawienia się. W uzasadnionych stanem zdrowia przypadkach potwierdzonych, zaświadczeniem lekarskim o niemożności stawienia się na badanie, może ono być przeprowadzane w miejscu pobytu wnioskodawcy, za jej zgodą.

Kwestionowanie orzeczenia orzecznika ZUS

Osoba niezadowolona z orzeczenia lekarza orzecznika ma prawo w ciągu 14 dni od dnia jego doręczenia, wnieść do komisji lekarskiej sprzeciw. Co ważne sprzeciw wniesiony po terminie nie podlega rozpoznaniu. W uzasadnionych przypadkach ZUS, może przywrócić termin na wniesienie sprzeciwu na wniosek osoby zainteresowanej. Komisja lekarska wydaje orzeczenia w trzyosobowym składzie. Sprzeciw do komisji lekarskiej wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej ZUS właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej.

1. RENTA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Warunki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy

Prawo do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) został uznany za niezdolnego do pracy,
- 2) ma wymagany - stosowny do wieku, w którym powstała niezdolność do pracy - okres składkowy i nieskładkowy. Okres ten wynosi:

- 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat,
- 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat,
- 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat,
- 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Posiadanie wymaganych 5-ciu lat okresów składkowych i nieskładkowych w przypadku osób u których niezdolność do pracy powstała po ukończeniu 30 roku życia, musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przypadającego przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Wyjątki

Warunek posiadania przez ubezpieczonego wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego nie obowiązuje, jeżeli niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem w drodze do lub z pracy.

Warunek dotyczący posiadania pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego w ciągu dziesięciolecia poprzedzającego dzień zgłoszenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy lub dzień powstania niezdolności do pracy nie dotyczy osób, które udowodnią posiadanie co najmniej 25 letniego dla kobiet i 30 letniego dla mężczyzn okresu składkowego, oraz zostaną uznane za całkowicie niezdolne do pracy. Data powstania całkowitej niezdolności do pracy nie ma w tym przypadku znaczenia.

Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, uzależnionego od wieku, w którym powstała niezdolność do pracy, warunek posiadania tego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy

niał bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

3) niezdolność do pracy powstała w okresach ściśle określonych w ustawie, np. w okresie ubezpieczenia, zatrudnienia, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowego lub opiekuńczego) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Powyższy wymóg nie obowiązuje względem osoby która została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, spełnia warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego oraz legitymuje się co najmniej 20-letnim (kobiety) i 25-letnim (mężczyźni) okresem składkowym i nieskładkowym

4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania

Okres na jaki może być przyznana renta z tytułu częściowej/całkowitej niezdolności do pracy

Renta stała przysługuje ubezpieczonemu którego niezdolność do pracy została uznana za trwałą.

Renta okresowa przysługuje jeśli niezdolność do pracy ma charakter czasowy. Przysługuje ona przez okres wskazany w decyzji organu rentowego.

Po upływie tego okresu ubezpieczony może wystąpić do ZUS z wnioskiem o przedłużenie prawa do renty na dalszy okres. Ewentualne kolejne prawo do renty uzależnione jest od wyniku ustaleń zawartych w orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej.

2. RENTA SZKOLENIOWA

Wymagania do otrzymania renty szkoleniowej

Prawo do renty szkoleniowej przysługuje osobie, która spełnia warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy a dodatkowo otrzyma orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie. Po przyznaniu renty organ rentowy kieruje zainteresowanego do powiatowego urzędu pracy w celu odbycia szkoleń przygotowujących do zdobycia nowego zawodu.

Czas na jaki przyznaje się rentę szkoleniową

Renta szkoleniowa przyznawana jest na okres 6 miesięcy. Na wniosek starosty, okres ten może zostać przedłużony na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego, maksymalnie do 30 miesięcy. Okres 6 miesięcy może ulec skróceniu, jeżeli przed upływem tego okresu starosta zawiadomi organ rentowy:

- 1) o braku możliwości przekwalifikowania do innego zawodu;
- 2) o tym, że osoba zainteresowana nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu..

W przypadku gdy starosta zawiadomi o braku możliwości przekwalifikowania do innego zawodu organ rentowy ponownie kieruje zainteresowanego do lekarza orzecznika.

Renta szkoleniowa wynosi 75% podstawy wymiaru renty, nie mniej jednak niż w wysokości najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy

3. RENTA SOCJALNA

Wymagania do otrzymania renty socjalnej

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia powyższe warunki może być przyznana

- 1) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Czas na jaki przyznana jest renta socjalna okresowa wskazany jest w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Procedura ustalania niezdolności do pracy

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, są to zasady tożsame jak w przypadku orzekania o niezdolności do pracy celem uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy opisanej już w niniejszy poradniku. Wniosek o rentę można zgłosić we własnym imieniu osoba ubiegająca się o to świadczenie, jej opiekun prawny,

przedstawiciel ustawowy, kierownik ośrodka pomocy społecznej (na prośbę osoby ubiegającej się) opiekun faktyczny (gdy złoży oświadczenie o sprawowaniu faktycznej opieki nad Tobą i potwierdzi je wójt, burmistrz lub prezydent miasta albo osoba przez nich upoważniona), pełnomocnik.

Jakie dokumenty należy złożyć

- wniosek o rentę socjalną,
- zaświadczenie ze szkoły lub uczelni, które potwierdzi okres nauki;
- zaświadczenie o stanie zdrowia wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba ubiegająca się o rentę
- inną dokumentację medyczną, która może potwierdzić stan zdrowia (np. wyniki badań albo karty z leczenia szpitalnego)
- dokumenty przygotowane przez pracodawcę (jeżeli ubiegający się o rentę jest zatrudniony),
- zaświadczenie o terminie zawartej z Tobą umowy i kwocie osiąganego przez Ciebie przychodu,
- wywiad zawodowy
- oświadczenie czy zainteresowany jest właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości rolnej, która przekracza 5 hektarów.

Procedura odwoławcza

Procedura odwoławcza w przypadku ubiegania się o rentę socjalną przebiega w taki sam sposób jak w przypadku orzekania o niezdolności do pracy w przypadku starania się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Jeśli zainteresowany nie zgadza się z orzeczeniem lekarza orzecznika — winien złożyć sprzeciw do komisji lekarskiej ZUS w terminie 14 dni od dnia, w którym otrzyma orzeczenie. W przypadku gdy komisja wyda niekorzystne orzeczenie lub zajdą inne przesłanki skutkujące wydaniem przez ZUS decyzji odmownej, osoba zainteresowana ma możliwość odwołać się od takiej decyzji do Sądu Okręgowego — Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji. Odwołanie składa się w oddziale, który wydał decyzję.

Łączenie renty socjalnej z rentą rodzinną

Jeżeli osoba zainteresowana ubiega się o rentę socjalną i jednocześnie jest uprawniona do renty rodzinnej, której wysokość nie przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu

całkowitej niezdolności do pracy, to przysługuje jej prawo do obydwu tych świadczeń. Jeżeli oba świadczenia przekraczają tę kwotę, to następuje obniżenie wysokości renty socjalnej. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W takim przypadku wypłacana jest tylko renta rodzinna.

II. ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z KRUS

1. RENDA Z TYTUŁU CAŁKOWITEJ NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Zasady udzielania świadczeń z tytułu niezdolności do pracy w przypadku rolników reguluje z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2022 poz.933) Ubezpieczenie realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,

Kogo uważa się za niezdolnego do pracy

Za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym i nie orzeczono celowości przekwalifikowania zawodowego. Natomiast w przypadku, gdy ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do pracy - całkowitą niezdolność do pracy uznaje się za okresową. (okres wskazany jest w decyzji Prezesa KRUS.)

Kto orzeka o niezdolności do pracy

O niezdolności ubezpieczonego do pracy orzekają w postępowaniu orzecznictwym:

- lekarz rzeczoznawca KRUS (I instancja) lub
- komisja lekarska KRUS (II instancja), w wyniku odwołania się rolnika od orzeczenia lekarza rzeczoznawcy lub w wyniku wniesienia zarzutu wadliwości orzeczenia lekarza rzeczoznawcy przez lekarza regionalnego inspektora ds. orzecznictwa lekarskiego.

Jakie przesłanki musi spełniać ubezpieczony

Przesłanki jakie musi spełnić rolnik starający się o rentę z tytułu niezdolności do pracy zawarte zostały w art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres,
 - rok - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat;
 - 2 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 20 lat do 22 lat;
 - 3 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat;
 - 4 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat;
 - 5 lat - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 30 lat. Wskazać należy że ten okres powinien przypadać w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. Wyjątkiem jest sytuacja gdy ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, wówczas powyższy warunek nie musi być spełniony.
- 2) jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 3) całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, (Do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:
 - 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
 - 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;)
lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Tej przesłanki nie stosuje się jednak do ubezpieczonego, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, od których zależy prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy (bez względu na datę urodzenia osób ubiegających się o to świadczenie), zalicza się również okresy:

- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990,
- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
- od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi (okresy składkowe i nieskładkowe, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), w tym okresy zgraniczne.

Co ważne jeżeli okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu zbiega się w czasie z okresem innego ubezpieczenia społecznego, przy ustalaniu prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy nie uwzględnia się okresu podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Wskazać należy, że jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, warunek podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, który obejmuje dzień wypadku lub dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową.

Jeżeli z powodu nie uznania osoby za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym osoba straciła uprawnienie do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, a w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania tego prawa stanie się ona ponownie całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, to wówczas prawo do renty zostanie przywrócone.

Jeżeli osoba uprawniona do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy chce uzyskać prawo do tego świadczenia na kolejny okres (na stałe), powinna przed upływem okresu, na który renta została jej przyznana, złożyć nowy wniosek o świadczenie rentowe wraz z aktualnym zaświadczeniem o stanie zdrowia (jest ważne miesiąc od daty jego wydania), wystawionym przez lekarza leczącego,

W jaki sposób sumuje się okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno -rentowemu

Przy ustalaniu liczby lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu dodaje się poszczególne okresy podlegania ubezpieczeniu obejmujące lata, miesiące i dni. Okresy niepełnych miesięcy podlegania ubezpieczeniu oblicza się w dniach. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych; sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok.

Dokumenty jakie należy złożyć

Zainteresowany, który ubiega się o przyznania renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, powinien złożyć:

-wniosek o to świadczenie na obowiązującym formularzu KRUS SR-20 (do tego formularza powinien dołączyć formularz KRUS SR-21(lub KRUS SR-21A),

-zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza leczącego na druku KRUS N-14. oraz inne dowody, które uzasadniają prawo do świadczeń oraz wpływają na ich wysokość

Miejsce składania dokumentów, odwołania od decyzji

Wnioski o świadczenia z tytułu niezdolności do pracy z KRUS należy składać w oddziale regionalnym KRUS lub w placówce terenowej KRUS. Na odwołanie się od orzeczenia lekarza orzecznika KRUS do komisji lekarskiej KRUS, zainteresowany ma 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Orzeczenie Komisji lekarskiej KRUS jest prawomocne z dniem wydania. Od decyzji Prezesa KRUS przysługuje odwołanie za pośrednictwem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia decyzji. W przypadku nie wniesienia odwołania w terminie, decyzja staje się prawomocna. Odwołanie jest wolne od opłat i składa się je za pośrednictwem jednostki ZUS

2. RENTA ROLNICZA SZKOLENIOWA

Renta rolnicza szkoleniowa jest świadczeniem dla osób podlegających ubezpieczeniu w KRUS i spełniających warunki wymagane do uzyskania renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, w stosunku do których orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na trwałą całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Przyznanie renty rolniczej szkoleniowej nie wymaga zgłoszenia odrębnego wniosku. Prawo do renty ustalili

z urzędu KRUS w przypadku osób ubezpieczonych, które wystąpiły z wnioskiem o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Z wnioskiem o rentę szkoleniową mogą natomiast wystąpić osoby, które już mają ustalone prawo do stałej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, a chciałyby uzyskać prawo do renty szkoleniowej w związku z chęcią przekwalifikowania zawodowego, które przy ich stanie zdrowia, pozwoliłoby na podjęcie pracy w innym zawodzie. KUS kieruje osobę, której przyznano rentę rolniczą szkoleniową, do powiatowego urzędu pracy, celem poddania się przekwalifikowaniu zawodowemu.

Koszty przekwalifikowania zawodowego rencisty w okresie pobierania renty rolniczej szkoleniowej są finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Okres pobierania renty szkoleniowej

Renta rolnicza szkoleniowa przysługuje przez okres 6 miesięcy. Okres ten może być wydłużony na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego, nie dłużej niż do 36 miesięcy. Przedłużenie prawa do renty szkoleniowej następuje na wniosek starosty.

Kiedy renta rolnicza szkoleniowa podlega zawieszeniu a kiedy osoba traci do niej prawo

Wypłata renty rolniczej szkoleniowej ulega zawieszeniu w części uzupełniającej w przypadku osiągnięcia przez uprawnionego przychodu z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego zgodnie z przepisami emerytalnymi, bez względu na wysokość tego przychodu.

Prawo do renty rolniczej szkoleniowej ustaje:

- 1) od dnia podjęcia zatrudnienia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych lub od dnia, gdy uprawniony odmówił, bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji zatrudnienia złożonej przez powiatowy urząd pracy;
- 2) od dnia otrzymania przez Kasę zawiadomienia od starosty o braku możliwości przekwalifikowania uprawnionego do innego zawodu lub o braku możliwości przedstawienia propozycji odpowiedniego zatrudnienia w terminie 6 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia, nie później niż w okresie 36 miesięcy pobierania tej renty;
- 3) od dnia otrzymania przez Kasę zawiadomienia od starosty o tym, że uprawniony nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu.

Organ właściwy do orzekania o niezdolności do pracy i celowości przekwalifikowania zawodowego

O niezdolności do pracy dla celów rentowych i celowości przekwalifikowania zawodowego, w przypadku renty rolniczej szkoleniowej orzekają w KRUS lekarz rzeczoznawca (jako I instancja) lub Komisja lekarska Kasy (jako II instancja).

Lekarz rzeczoznawca KRUS lub komisja lekarska KRUS wydają orzeczenie na podstawie bezpośredniego badania osoby oraz analizy posiadanej dokumentacji z dotychczasowego leczenia i innej mającej znaczenie dla ustalenia prawa do renty rolniczej szkoleniowej. Oceniając celowość przekwalifikowania zawodowego ubezpieczonego, lekarze ci biorą pod uwagę posiadane kwalifikacje, zawód ubezpieczonego oraz możliwości dalszego wykonywania innej pracy oraz opinię psychologa i doradcy zawodowego. Bez oceny psychologa oraz bez oceny doradcy zawodowego lekarze w postępowaniu orzeczniczym KRUS nie wydadzą orzeczenia o celowości przekwalifikowania zawodowego z powodu trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Ponadto przed wydaniem takiego orzeczenia lekarz rzeczoznawca i komisja lekarska Kasy musi wziąć pod uwagę ustalenia starosty w sprawie możliwości przekwalifikowania zawodowego danego ubezpieczonego.